

Asia: VN/23886/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vuosina 2026-2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Veroasiantuntijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä. Pidämme ehdotettua investointihyvitystä lähtökohtaisesti perusteltuna jatkona vuonna 2025 voimaan tulleelle puhtaan siirtymän investointeihin kohdistuvalle verotuelle.

Ehdotettu sääntely vahvistaisi Suomen asemaa kilpailukykyisenä investointikohteena tilanteessa, jossa valtioiden välinen kilpailu puhtaan teollisuuden investointien sijoittumisesta on kiristynyt. Verohyvityksen jatkaminen vuosille 2026–2027 lisäisi osaltaan sääntely-ympäristön ennakoitavuutta ja tukisi pitkäjänteisten investointipäätösten tekemistä. Jotta hyvitys toimisi käytännössä tehokkaana investointikannustimena, sääntelyn tulisi olla hakijan näkökulmasta mahdollisimman selkeää, hallinnollisesti toteuttamiskelpoista ja ennakoitavaa jo investointipäätöksen valmisteluvaiheessa.

Nostamme lausunrossamme esiin eräitä verotuksen ja käytännön soveltamisen kannalta olennaisia näkökohtia.

Soveltamisalan laajeneminen ja oikeusvarmuus

Esityksessä investointihyvityksen soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi kattamaan muun muassa uusiutuvien liikennepolttoaineiden tuotanto sekä sähkön ja lämmön pitkäaikainen

varastointi. Lisäksi esitys perustuu aiempaa teknologianeutraalimpaan lähestymistapaan, ja teollisuuden hiilestä irtautumista koskevien investointien osalta soveltamisala laajenisi.

Soveltamisalan laajentamista voidaan pitää lähtökohtaisesti perusteltuna, ja se vastaa EU:n valtioneuvoston kehitystä. Verotuksen näkökulmasta soveltamisalan laajeneminen lisää kuitenkin tulkinnanvaraa erityisesti sen osalta, mitkä investoinnit katsotaan tukikelpoisiksi puhtaan teknologian valmistuskapasiteetiksi, miten teknologianeutraalia lähestymistapaa sovelletaan yksittäisiin investointihankkeisiin sekä miten tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset kustannukset rajataan monivaiheisissa investointiprojekteissa.

Pidämme tärkeänä, että lain perusteluja täydennetään näiltä osin, jotta verovelvollisten oikeusvarmuus ja sääntelyn ennakoitavuus voidaan varmistaa. Perusteluissa olisi hyödyllistä kuvata esimerkinomaisesti sellaisia investointityyppejä ja kustannuseriä, joiden katsotaan kuuluvan hyvityksen piiriin, sekä tilanteita, joissa kustannukset rajautuvat hyvityksen ulkopuolelle. Tämä vähentäisi hakijoiden ja viranomaisten välistä tulkintaepävarmuutta ja tukisi yhdenmukaista soveltamiskäytäntöä.

Tukitason eriyttäminen

Esityksen mukaan investointihyvityksen määrä olisi pääsääntöisesti 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, mutta tietyissä tilanteissa hyvityksen taso olisi 15 prosenttia. Tukitason eriyttäminen perustuu EU:n valtioneuvoston sääntöihin, mutta lisää samalla järjestelmän monimutkaisuutta.

Verotuksen näkökulmasta on keskeistä, että eri tukitasoihin sovellettavat kriteerit ovat selkeät ja yksiselitteiset sekä että investointien luokittelu eri tukikategorioihin on ennakoitavaa ja riittävällä tavalla dokumentoitavissa.

Ilman täsmällisiä rajoituksia ja selkeää ohjeistusta sääntely voi johtaa tulkintaeroihin ja lisätä verotuksellista epävarmuutta. Tämän vuoksi lain perusteluissa olisi syytä avata tarkemmin, millä perusteilla eri tukitasoja sovelletaan ja miten hakijan tulee osoittaa investoinnin kuulumisen tiettyyn tukikategoriaan.

Verohyvityksen hyödyntämisen ajoitus

Esityksen mukaan investointihyvitystä voitaisiin hyödyntää aikaisintaan vuodesta 2029 alkaen. Hyvityksen käyttöaikataulun siirtyminen heikentää tuen välitöntä kassavirtavaikutusta ja siten sen kannustavuutta erityisesti pääomavaltaisissa investoinneissa.

Investointien rahoitusrakenteiden näkökulmasta tällä voi olla merkitystä hankkeiden toteuttamiskelpoisuuteen. Pitkä aikaväli hyvityksen myöntämisen ja sen tosiasiallisen hyödyntämisen välillä voi myös heikentää hyvityksen nykyarvoa suhteessa sellaisiin tukimuotoihin, joiden vaikutus kohdistuu lähemmäs investointipäätöksen ajankohtaa.

Olisi perusteltua arvioida, voidaanko hyvityksen hyödyntämistä aikaistaa tai lisätä sääntelyyn joustavuutta erityisesti niissä tilanteissa, joissa investointi ei heti tuota verotettavaa tuloa.

Investointien vähimmäiskoko ja rakenteelliset kysymykset

Esityksen mukaan investointien vähimmäiskoko olisi pääsääntöisesti edelleen 50 miljoonaa euroa, mutta tietyissä tapauksissa vähimmäistasoa voitaisiin tarkastella investointiohjelman tasolla tai siitä voitaisiin poiketa EU-sääntelyn edellyttämällä tavalla. Tämä lisää joustavuutta verrattuna aiempaan sääntelyyn.

Verotuksen kannalta keskeisiä kysymyksiä liittyy kuitenkin siihen, mitä investointiohjelmalla tarkoitetaan, miten kustannukset kohdistetaan eri osahankkeisiin ja miten varmistetaan, ettei investointien keinotekoinen pilkkominen tai yhdistäminen johda epäselvyyksiin.

Näiden kysymysten osalta lain perustelujen tarkentaminen olisi tarpeen. Erityisesti olisi hyödyllistä täsmentää, millä edellytyksillä useista osahankkeista muodostuva kokonaisuus voidaan katsoa yhdeksi investointiohjelmaksi ja miten tukikelpoiset kustannukset osoitetaan tällaisessa kokonaisuudessa.

Suhde muuhun verotukseen ja sääntelyyn

Verohyvityksen käytännön toimivuuden kannalta on keskeistä, että sääntelyn suhde muihin verosäännöksiin ja tukimuotoihin on selkeä. Erityisesti huomiota tulisi kiinnittää verohyvityksen ja muiden julkisten tukimuotojen yhteensovittamiseen, vaikutuksiin kansainvälisessä minimiverotuksessa sekä konsernirakenteisiin ja yritysjärjestelyihin liittyviin tilanteisiin.

Selkeän ohjeistuksen puute näissä kysymyksissä voi heikentää tuen käytettävyyttä ja lisätä verotuksellista epävarmuutta. Jatkovalmistelussa olisi siten perusteltua varmistaa, että sääntely muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden suhteessa muuhun verotusta ja julkisia tukia koskevaan sääntelyyn. Erityisesti minimiverosääntelyn osalta olisi tärkeää, että lain perusteluissa kuvataan riittävän konkreettisesti, miten investointihyvitystä käsitellään konsernin efektiivisen veroasteen laskennassa ja millaisissa tilanteissa hyvitys voi käytännössä vaikuttaa täydennysveron määrään.

Myös Business Finlandin ja Verohallinnon välinen työnjako tulisi kuvata hakijan näkökulmasta mahdollisimman selkeästi. Hakijan tulisi ymmärtää, mitkä kysymykset ratkaistaan hyvityksen myöntämisvaiheessa, mitkä kuuluvat myöhempään hankeseurantaan ja mitkä arvioidaan vasta verotuksen toimittamisen yhteydessä.

Yhteenveto

Pidämme esitystä kokonaisuutena kannatettavana. Ehdotettu verohyvitys tukisi Suomen tavoitteita houkutella puhtaan teollisuuden investointeja ja vahvistaisi investointiympäristön ennakoitavuutta. Sääntelyn onnistumisen kannalta keskeistä on kuitenkin, että hyvitys on käytännössä aidosti ennakoitava ja hyödynnettävissä oleva kannustin, eikä sen soveltaminen muodostu hakijoille tarpeettoman monimutkaiseksi tai epävarmaksi.

Verotuksen näkökulmasta keskeiset kehittämistarpeet liittyvät erityisesti soveltamisalan täsmentämiseen, tukitasojen eriyttämisen selkeyttämiseen, verohyvityksen hyödyntämisen ajoitukseen sekä sääntelyn oikeusvarmuuden vahvistamiseen monimutkaisissa investointirakenteissa.

Suomen Veroasiantuntijat ry

Marko Ojala

puheenjohtaja

Kankaanpää Jukka-Pekka
Suomen Veroasiantuntijat ry